

Tiltaksplan knyttet til strategisk næringsplan for Lillehammer-regionen

Under følger forslag til tiltaksplan som skal endelig behandles i Interkommunalt Politisk Råd i mai 2021, og som legges fram for vurdering i Formannskap og Kommunestyre i alle de tre kommunene i april 2021.

Tiltaksplanen skal knyttes til de prioriterte strategiske virkemidlene i næringsplanen. Det vil si følgende virkemidler:

- Bidra til økt kompetanse om og bruk av bærekraftige og digitale forretningsmodeller i næringslivet i regionen.
- Utvikle og styrke utvalgte klynger og bedriftsnettverk
- Bruke innbyggerinvolvering, samarbeid og teknologi for å utvikle samfunnet og næringslivet
- Jobbe kontinuerlig med å forbedre kommunenes rolle som vertskommune for næringslivet
- Bidra til at næringsaktører har tilgang på næringsarealer som møter behovene
- Fortelle gode historier fra regionen

Under følger forslag til tiltak på de ulike områdene, og en vurdering av hvorfor nettopp disse tiltakene er foreslått.

Innspillene som ble gitt i Formannskapene i de tre kommunene er vurdert dithen at innspillene som kom ikke medfører at forslaget til tiltaksplan bør justeres.

Strategisk virkemiddel: Bærekraftige og digitale forretningsmodeller

Vi vet at mange bedrifter i vår region er opptatt av bærekraft og digitalisering. Gjennom erfaring fra konkrete prosjekter vet vi derimot at få bedrifter vet hvordan de kan tenke bærekraft og digitalisering som en integrert del av forretningsmodellen sin. Med dette som bakteppe legger regionen opp til en bred satsing på kompetansebygging på dette feltet, samt økt trykk på å bidra til at næringslivet kan gjennomføre gode prosjekter. Det er også en tydelig kobling mot kommunens rolle som innkjøper, der kommunene kan styre næringslivet i riktig retning gjennom hvordan de anskaffer varer og tjenester.

For flere av disse tiltakene legges det opp til en tett kobling mot prosjektet Krafttak for grønn vekst, som drives av Skåppå Kunnskapspark i samarbeid med en rekke næringsaktører og kommuner i Gudbrandsdalen. Prosjektet beskrives som en felles satsing mellom privat og offentlig sektor med mål om å skape nye grønne og smarte arbeidsplasser.

Tiltak 1: Sirkulære Lillehammer-regionen

Utdyping: Bistå bedrifter som har ideer med å gjennomføre prosjekter knyttet til sirkulære forretningsmodeller. Vi vet gjennom dialog med næringslivet at det finnes mange slike prosjekter, som trenger hjelp for å realiseres. Vi kan kalle det å plukke ned lavhengende frukter. Innebærer et målrettet arbeid sammen med en rekke aktører

Aktører: LRV, Innovasjon Norge, Skåppå, næringsorganisasjonene, bedrifter

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: prosessene gjennomføres med gjeldende finansiering hos aktørene, men til prosjektgjennomføring brukes Innovasjon Norge, kommunenes næringsfond, Innlandet Fylkeskommune og Forskningsrådet

Tidsperspektiv: igangsettes før sommeren 2021. Evalueres mot slutten av 2021 for justering inn mot 2022.

Målsettinger: minst 2 konkrete prosjekter realisert i 2021 og ytterligere 10 prosjekter i pipeline for realisering neste 3 år. Prosjektene skal generere minst 20 nye arbeidsplasser innen 3 år.

Tiltak 2: 3-årig utviklingsprosess for bærekraftige forretningsmodeller

Utdyping: prosessen vil inkludere innovasjonsaktører og FoU. Kobles tett på Krafttak for grønn vekst som dives av Skåppå. Hensikten er å jobbe med modenhet, kompetanse og ideutvikling hos bedriftene i regionen over tid, for å generere ny forretning knyttet til bærekraft. Virkemidlene delvis overlappende med

Aktører: LRV, Innovasjonsaktører, næringsorganisasjoner, FoU

Tiltaksansvarlig: LRV/Skåppå

Finansiering: det foreslås satt av 200 000 av midlene til Interkommunalt politisk råd. Det vil søkes medfinansiering av Innlandet Fylkeskommune og Regionalt forskningsfond til prosessen. Til gjennomføring av prosjektene i bedriftene er støttekildene de samme som for tiltaket Sirkulære Lillehammer-regionen

Tidsperspektiv: Sette opp prosessløpet i 2021, oppstart januar 2022.

Målsettinger: Minst 5 prosjekter igangsatt i 2022. Ytterligere 10 prosjekter igangsatt 2023.

Prosjektene skal generere 30 nye arbeidsplasser innen 3 år, og ytterligere 20 innen 5 år.

Tiltak 3: Bærekraftige og datadrevne arrangementer

Utdyping: Lillehammer-regionen har nylig vedtatt en arrangementsstrategi som er tydelig på satsingen på bærekraftige arrangementer. Den peker også på at arrangementene i større grad må legge vekt på sin digitale strategi. Tiltaket er oppfølging av arrangementsstrategien

Aktører: LRV, arrangementsmiljøene, Visit Lillehammer

Tiltaksansvarlig: delt mellom LRV og Visit Lillehammer

Finansiering: det foreslås at IPR avsetter 100 000,- i 2021, samt 100 000,- i årene 2022-2024

Tidsperspektiv: pågående med en egen, årlig handlingsplan

Målsettinger: økt verdiskaping fra bærekraftige arrangementer

Tiltak 4: Digital:Lab Innlandet

Utdyping: utvikle en samskapingsarena som legger tilrette for et taktskifte innen digital transformasjon. Digital:Lab Innlandet skal generere innovasjoner med utgangspunkt i felles prosesser, forankring og tydelig retning. Skal i seg selv være et kompetansemiljø som også vil generere arbeidsplasser, men skal første og fremst tilrettelegge for at gevinster kan realiseres i næringslivet, gjerne i samspill med offentlig sektor.

Aktører: LRV, digitaliseringsstyret, næringsorganisasjonene, Innlandet Fylkeskommune, IKT-næringen, Skåppå

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: det foreslås avsatt 200 000 kroner fra tiltaksmidlene til IPR i 2021, og det forventes tilsvarende behov for årene 2022 og 2023. Det søkes samfinansiering fra relevante støttekilder.

Tidsperspektiv: første pilot gjennomført i 2021, videre utvidelser vurderes før 2022

Målsettinger: Digital:Lab Innlandet skal være etablert som konsept i 2021, og anses nyttig for bedriftene. Aktivitetene kjørt gjennom Digital:Lab Innlandet skal generere 50 nye arbeidsplasser i løpet av 3 år og 100 i løpet av 5 år. Disse arbeidsplassene kan være delvis overlappende med målsetningene som er satt opp i Cyberland

Andre tiltak som er til vurdering

Det er ønskelig å koble tiltakene innen digitale forretningsmodeller med digitaliseringsstrategien til kommunene i regionen. Eksempelvis ligger det store muligheter i at kommunene tilgjengeliggjør sine data offentlig, slik at næringslivet kan bruke disse datasettene til å utvikle kommersielle tjenester. Siden digitaliseringsstrategien ikke er ferdigstilt ennå, foreslås det også at vi avventer tiltakene knyttet til disse mulighetene til digitaliseringsstrategien er vedtatt.

Et konkret tiltak som er vurdert er pilot for datadrevet destinasjonssutvikling på Skeikampen. I fremtiden vil vi se stadig mer bruk av teknologi og datadrevne løsninger også i reiselivet. Potensialet for datadrevet forretningsutvikling i reiselivet er svakt utviklet i vår region. Gjennom en pilot knyttet til destinasjonen Skeikampen kan vi tilrettelegge for bedre prestasjoner og utprøving av nye forretningsmodeller for aktørene på destinasjonen. Tiltaket omfatter datainnhenting, systematisering, tilgjengeliggjøring og analyse av data som vil gi et bedre grunnlag for å utvikle nye måter å tjene penger på i det digitale landskapet. Deler av datagrunnlaget må komme fra Gausdal kommune, og tiltaket må derfor sees i sammenheng med digitaliseringsstrategien.

Oppsummert for bærekraftige og digitale forretningsmodeller

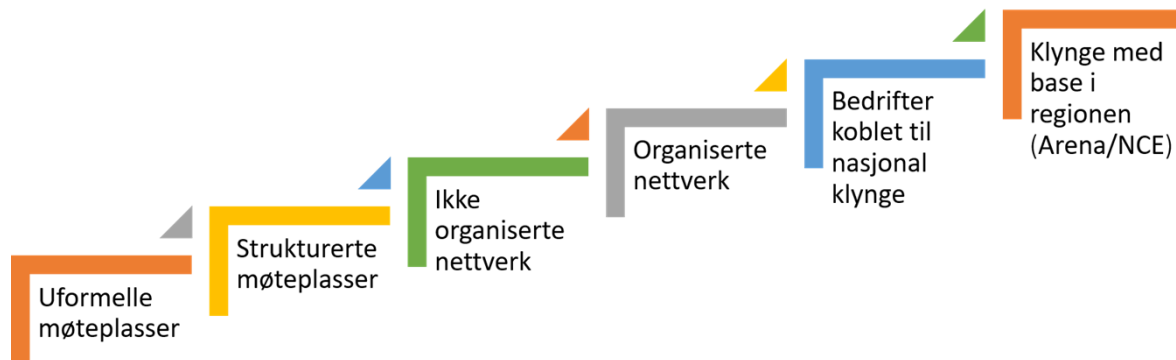
Tiltak	Tiltaksmidler 2021	Tiltaksmidler 2022-2024	Regionens rolle
Sirkulære Lillehammer-regionen	0,-	0,-	Brobygger
3-årig utviklingsprosess for bærekraftige forretningsmodeller	200 000,-	200 000,- i hvert av årene 2022 og 2023	Veiviser, Brobygger
Bærekraftige og datadrevne arrangementer	100 000,-	100 000,- i hvert av årene 2022-2024	Veiviser og tilrettelegger
Digital:Lab Innlandet	200 000,-	200 000,- i hvert av årene 2022 og 2023, deretter selvfinansierende	Veiviser, Brobygger, Tilrettelegger

Strategisk virkemiddel: Utvikle og styrke utvalgte klynger og bedriftsnettverk

Bedriftsnettverk er et sett bedrifter som samarbeider om noen felles mål. Dette er bedriftsstyrt, og er i deres egeninteresse. Klynger har også en betydelig bedriftsandel, men har også med elementene offentlig sektor, risikokapital, entreprenørskap og FoU. En klynge er med andre ord mye mer omfattende enn et bedriftsnettverk, og krever som hovedregel en heltidsansatte klyngeleder for å få alle aktørene til å spille sammen. Bedriftsnettverk og klynger er anerkjent å være blant de mest effektive virkemidlene for å få til næringsutvikling, og er et svært sentralt satsingsområde nasjonalt og på fylkeskommunalt nivå.

Regionens modell for klynger og nettverk

Mens vi nasjonalt og fylkeskommunalt ofte snakker om et klyngekart, der de definerte klyngene står, er det i vår region nødvendig å tenke noe bredere på dette med klynger og nettverk. For å kunne sette dette i perspektiv har vi utviklet vår egen modell for klynger og nettverk som ser slik ut:

Uformelle møteplasser kjennetegnes ved at deltagerne har liten kjennskap til hverandre, det er korte programposter og det legges opp til mingling. Kostnadene er lave. Målsetningene er at folk skal bli kjent, og at regionen skal fremstå som et attraktivt sted å bo. Et eksempel på en slik uformell møteplass er Hub.Pub

Strukturerte møteplasser kjennetegnes ved at det er faste/ årlige arrangement med flere programposter. Møteplassene er gjerne bransjerettet og arrangørene påføres en del kostnader. Et eksempel på en slik strukturert møteplass er den årlige Fritidsboligkonferansen.

Ikke-organiserte nettverk kjennetegnes ved at det er en gruppe med felles interesse som møtes med ujevne mellomrom for inspirasjon og gjensidig utveksling av tanker og ideer. Krever gjerne en katalysator fra eksempelvis LRV siden det ikke samarbeides om definerte målsettinger som har verdi for aktørene. Et eksempel på et slikt nettverk er Mat i arrangementer

Organiserte nettverk kjennetegnes ved at aktører innen en bransje eller som på annen måte har et felleskap samarbeider mot felles mål. Er gjerne organisert som en forening eller samvirke og det forpliktelser for deltagerne. Eksempler på slike organiserte nettverk er Lillehammer IT, Lillywood og Snowball.

Bedrifter koblet til regional/nasjonal klynger. Se definisjonen av en klynge på neste punkt. For mange bedrifter i vår region er det mer riktig å søke seg til en nasjonale eller regional klynge enn å samarbeide tett med bedrifter i egen region. Eksempelvis er Gausdal Bruvoll aktivt med i Norwegian Wood Cluster, som nylig fikk Arena-status. For denne typen bedrifter er det regionens rolle å kjenne til relevante nasjonale og regionale klynger.

Klynge med base i regionen. Som beskrevet tidligere kjennetegnes klynger av de har med seg eksisterende bedrifter, offentlig sektor, risikokapital, entreprenørskap og FoU. Det er som hovedregel en heltidsansatte klyngeleder, og medlemmene bidrar med ressurser. Det arbeides mot felles mål, og samhandling og innovasjon står sentralt. Lillehammer-regionen er i dag en

av eierne av Cyberland, som er en klynge, men som ikke har fått en offisiell nasjonal status ennå.

Generelt gjelder det at alt vårt arbeid med klynger og bedriftsnettverk skal kunne kobles med satsing innen bærekraftige og digitale forretningsmodeller og/eller at det bidrar til å finne nye måter for kommunene å løse sine oppgaver på.

Hvilke nettverk og klynger bruker vi ressurser på?

Det er viktig å presisere at bedriftsnettverk i utgangspunktet bør være drevet av bedriftene selv. Slik sett kan det være mange viktige bedriftsnettverk som verken Lillehammer-regionen Vekst er kjent med eller har noe med å gjøre. Det betyr ikke at disse ikke er viktig, og prioriteringen under handler ikke om viktighet, men hvor vi kan utgjøre en forskjell.

Tiltak 1: Bidra til opprettelsen av en nasjonal e-sportklynge

Utdyping: Lillehammer har en nasjonal posisjon innen e-sport, primært takket være at Norges Esportforbund er etablert her. Vi må samarbeide nasjonalt om styrkingen av e-sport. I vår region trenger vi særlig å identifisere aktører som ser forretningsmuligheter innen esport, og vi må få på plass et FoU-tilbud knyttet til Høgskolen i Innlandet.

Aktører: Norges Esportforbund, Cyberforsvaret, involverte bedrifter, Lillehammer Esport, Høgskolen i Innlandet, Gausdal VGS

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: prosessarbeidet finansieres gjennom ressursen knyttet til Cyberland, men det foreslås avsatt 75 000 kroner til mobiliseringstiltak i 2021. Det forventes å være tilsvarende behov for finansiering i årene 2022-2024.

Tidsperspektiv: utvikle en strategi i løpet av Q3 2021, der hovedhypotesen er at vår region skal inngå i en nasjonal klynge. Strategi implementert innen utgangen av året.

Målsettinger: vil bli satt som en del av strategisk grunnlag. E-sport har et stort potensial for verdiskaping

Tiltak 2: Utvikle Snowball til en reiselivklynge med nasjonal status

Utdyping: Snowball er Innlandets eldste klynge, men har de siste årene fått større preg av å være et strukturt nettverk. Særlig har klyngen manglet fokus på entreprenørskap, risikokapital har vært fraværende og koblingen mot offentlig sektor har også tidvis vært svak. Snowball har ikke hatt en dedikert klyngeleder. Det er nå enighet om en ambisjon om å gjenreise Snowball som klynge med en nasjonal posisjon.

Aktører: LRV, Visit Lillehammer inkludert medlemmene, Innlandet Fylkeskommune, Innovasjon Norge

Tiltaksansvarlig: Visit Lillehammer

Finansiering: For 2021 bidrar IPR allerede med basisfinansiering av Snowball, og det forventes ikke behov for ytterligere finansiering utover det. For årene 2022-2024 vil et revitalisert Snowball kreve at utvalgte prosjekter finansieres. Basert på tidligere års erfaring, vil dette være snakk om en størrelsesorden på 300 000 kroner årlig

Tidsperspektiv: ny strategi for veien videre skal være avklart i løpet av 2021. Strategien vil da normalt gjelde for 3 år

Målsettinger: Lillehammer-regionen setter ikke egne målsettinger for Snowball-satsingen, men følger de målsetningene som klyngen setter. Disse målsetningene vil bli avklart i løpet av 2021

Tiltak 3: Videreutvikle klyngen Cyberland

Utdyping: Cyberland har eksistert i omtrent tre år, og er en klynge innen cybersikkerhet og IKT. Klyngen er særlig sterk mot offentlig sektor, og har en del mangler når det gjelder bedrifters tilknytning. Videreutviklingen vil dermed særlig handle om å inkludere bedrifter og øke verdiskapingen gjennom bedriftene. IPR har allerede vedtatt at Lillehammer-regionen er med på en 3-årig videreføring, og det er bestemt at klyngeledelsen nå deles mellom Lillehammer-regionen og Gjøvikregionen.

Aktører: Innlandet Fylkeskommune, Gjøvikregionen, Lillehammerregionen, Cyberforsvaret, NTNU, Statsforvalteren i Innlandet, Kommune-CSIRT, Norges Esportforbund

Finansiering: ikke behov utover allerede avsatte midler i IPR

Tiltaksansvarlig: egen klyngeledelse hvorav 1 ressurs er tilknyttet LRV

Tidsperspektiv: ny periode er for 3 år, det vil si 2021-2023

Målsettinger: Cyberland har et eget sett med målsettinger som Lillehammer-regionen følger. Våre egne målsettinger er at det innen IKT-området skal genereres 30 nye arbeidsplasser årlig, det vil si en vekst på omtrent 5 % hvert år.

Tiltak 4: Audiovisuell bransje

Utdyping: Regionens audiovisuelle bransje er allerede organisert i form av de offentlige organisasjonene Filminvest og Østnorsk Filmsenter, som begge bidrar med finansiering og kompetanse. I tillegg jobber bedriftene selv med å organisere seg gjennom bedriftsnettverk, noe som er fornuftig siden bedriftene gjerne er små. En slik organisering har vært forsøkt i flere år, og det vil gjøres en vurdering av bransjen og virkemiddelapparatet i andre kvartal om hvordan videre organisering skal være. Det er slik sett vanskelig i skrivende stund å være helt konkret på retningen videre, men ambisjonsnivået vil ikke være høyere enn et organisert nettverk

Aktører: filmnæringen, Innovasjon Norge, LRV, Østnorsk Filmsenter og Filminvest

Tiltaksansvarlig: filmnæringen

Finansiering: det settes ikke av tiltaksmidler til dette nettverket. Lillehammer-regionen har allerede vært inne med mye midler, og det gjenstår fortsatt midler nettverket fikk til å utvikle en location guide. For de kommende årene må det forutsettes at nettverket selv klarer å finne en bærekraftig finansiering

Tidsperspektiv: eventuell videreføring avklares i løpet av 2. kvartal 2021

Målsettinger: målsetningen med et bedriftsnettverk vil være å styrke de deltagende bedriftene, og de må selv vurdere ambisjonsnivået. For regionen er det et mål å styrke verdiskapingen fra filmnæringen og få til flere filminnspillinger i regionen. Målsettingene er ikke konkretisert

Tiltak 5: Lokalmatnettverk mot reiseliv og arrangement

Utdyping: det har de siste årene vært lagt mye ressurser fra Lillehammer-regionen for å bygge opp bedriftsnettverk innen lokalmat. Det har vært utfordrende å få disse til å bli selvgående, og en klar målsetning er at nettverket skal være mindre avhengig av LRV. Lillehammer-regionen sin rolle skal avklares i løpet av 2021. Ambisjonen er et bedriftsnettverk som videreføres som i dag, men at det blir selvgående.

Aktører: LRV, Innlandet Fylkeskommune, Visit Lillehammer, faglag, bedrifter

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: det foreslås ikke satt av tiltaksmidler til dette området. Ved behov søkes det om finansiering fra Innlandet Fylkeskommune eller Statsforvalteren

Målsettinger: økt bruk av lokalmat i reiseliv og arrangement, økt antall lokale produsenter som tilbyr sin varer under egen merkevare. Målsettingene er ikke spesifisert utover dette

Tiltak 6: Fritidsbolignettverk

Utdyping: Lillehammer-regionen er Norges raskest voksende region for fritidsboliger, og vi er i den heldige situasjonen at vi har flere store næringsaktører som bidrar til at mye av verdiskapingen legges igjen lokalt. Den sterke posisjonen har vi brukt til blant annet å arrangere en årlig nasjonal fritidsboligkonferanse. Skåppå jobber med et nettverk knyttet til bærekraftig fritidsboligutvikling, noe som er etterspurt i markedet. Når dette skrives er det ikke helt avklart hvilken vei nettverket skal gå, og dermed hvilke ambisjoner som legges til grunn.

Aktører: Skåppå, bransjeaktørene, kommunens plan- og byggesaksavdelinger

Tiltaksansvarlig: Skåppå

Finansiering: det foreslås at det settes av 50 000 kroner til den årlige fritidsboligkonferansen som et ledd i å befeste posisjonen. I tillegg foreslås det satt av 100 000 kroner til et kunnskapsgrunnlag knyttet til fritidsboliger, der særlige ulike bærekraftshensyn blir omtalt. For de kommende årene kan det være aktuelt å bruke tiltaksmidler på finansiering av nettverket, dersom ambisjonene er riktige

Tidsperspektiv: videre ambisjonsnivå avklares i 2021

Målsettinger: vi ønsker å befeste vår nasjonale posisjon på dette området.

Tiltak 7: Langsua nasjonalparknettverk

Utdyping: Utmarksmuseet Kittilbu er pr tiden i en prosess med mål om å få etablert et besøkssenter. Det ligger videre et potensial i et aktivt samarbeid mellom virksomheter som baserer seg på autentiske natur- og kulturorienterte opplevelser. Senere år vil det vurderes om det skal jobbes fram et tettere samarbeid med Norsk Fjellsenter og Stiftelsen Lillehammer Museum om datadrevet forretningsutvikling

Aktører: Den pågående prosessen omfatter aktørbildet virksomhetene som i dag er en del av besøkssenterprosjektet. Neste steg vil måtte omfatte et større næringslivsnettverk rundt Langsua som eksempelvis Elgland samt destinasjonsselskapene i Lillehammer-regionen og Valdres. Langsua-kommunene, Innlandet Fylkeskommune og nasjonalparkforvaltningen utgjør de offentlige aktørene.

Tiltaksansvarlig: Randsfjordmuseen, avdeling Kittilbu eier pågående prosess

Finansiering: Lokale næringsfond og andre relevante søknadskilder

Tidsperspektiv: Den pågående prosessen gjennomføres i 2021-2022.

Målsettinger: 20 % økt omsetning i de relevante bedriftene i løpet av 3 år

Tiltak 8: Konseptualisere arenaer for co-working

Utdyping: Regionen har flere kontorfellesskap der enkeltpersoner og mindre bedrifter sitter sammen og henter synergier av hverandre. Slike miljøer forventes å bli viktigere framover, i kjølvannet av varige endringer i hvordan folk arbeider og hvordan bedrifter tenker om behovet for at de ansatte samles fysisk. Vi skal konseptualisere miljøene i Lillehammer-regionen og de skal løftes fram i profileringen av regionen. Fabrikken er det eldste miljøet i Lillehammer, og har også en nasjonal posisjon gjennom å være nav for Coworking Norge. Fabrikken er regional fasilitator for kurs og kompetansehevende tiltak for små, kreative bedrifter.

Aktører: Fabrikken, Destilleriet, Hub LHMR, Telegrafan, LRV

Finansiering: Ikke utover allerede avsatte midler til markedskommunikasjon

Tiltaksansvarlig: LRV

Tidsperspektiv: Konseptualisering gjennomføres i 2021, og markedskommunikasjon starter fjerde kvartal 2021

Målsettinger: Etablering og tilflytting av flere mindre virksomheter innen kreative og kulturbaserte næringer og andre bransjer.

Andre muligheter for nettverk og klynger som vurderes

Følgende områder følges med på for å finne riktige tilnærminger for bedriftsnettverk og klynger:

- Utvikle en klynge for digitalisering av offentlig sektor. Vi har en sterk IKT-sektor, og kommunene har store utfordringer knyttet til digitalisering. I dette grensesnittet ligger det store muligheter
- Arrangementsnettverk. Vår region er store på arrangementer, og det foreligger allerede gode møteplasser for arrangørene. Det kan ligge potensiale i mer formaliserte bedriftsnettverk og til og med nasjonale klynger

Oppsummert for klynger og bedriftsnettverk

Tiltak	Tiltaksmidler 2021	Tiltaksmidler 2022-2024	Regionens rolle
Esport-klynge	75 000,-	Avhengig av klyngestrategi som legges i 2021	Tilrettelegger
Snowball	Kun allerede avsatt grunnfinansiering	300 000,- per år i 2022-2024	Veiviser
Audiovisuell bransje	0,-	Bransjen må selv finne sin form på dette nettverket	Veiviser
Cyberland	Ikke utover allerede avsatte midler	Ikke utover allerede avsatte midler	Veiviser, Brobygger, Tilrettelegger
Lokalmatnettverk	Fylkeskommunale midler som er overført fra 2020	Legges opp til at en videreført satsing baseres på finansiering fra andre kilder	Fra tilrettelegger til veiviser og brobygger
Fritidsbolignettverk	150 000,-	Trolig rundt 50 000 kroner de kommende årene, men kan komme en økning om ambisjonene for nettverket økes	Veiviser og brobygger
Langua nasjonalparknettverk	0,-. Fasen nettverket er inne i er allerede finansiert	I utgangspunktet søkes det finansiering fra andre kilder enn IPR	Veiviser
Konseptualisere arenaer for co-working	Ikke utover allerede avsatte midler til markedskommunikasjon	Ikke utover allerede avsatte midler til markedskommunikasjon	Tilrettelegger

Strategisk virkemiddel: Bruke innbyggerinvolvering, samarbeid og teknologi for å utvikle samfunnet og næringslivet

Kommunene må jobbe annerledes framover for å kunne levere gode tjenester til sine innbyggere. Økonomien blir stadig mer presset, og den demografiske utviklingen tilsier en sterk kostnadsøkning de neste tiårene. Kommune 3.0 er et begrep som ofte blir brukt om en måte å jobbe på der kommunene spør samfunnet hvordan vi kan løse fremtidens utfordringer sammen. Smartby og smart region er noe litt annet, men følger noe av det samme sporet ved at innbyggerinvolvering og samarbeid står sentralt. Smartby skiller seg noe fra Kommune 3.0, særlig ved at smartbytankegang kjennetegnes ved at bruk av teknologi står sentralt. Det er ikke en forutsetning, selv om det ofte er tilfellet, i Kommune 3.0.

Det å jobbe etter en smartbytankegang eller kommune 3.0 krever en annen grunnleggende kultur i en kommune enn tradisjonell kommunal tjenesteleveranse. Det krever stor grad av interaksjon med omgivelsene, og det krever en stor grad av åpenhet for nye ideer. En slik utvikling av organisasjonskultur er ikke noe som kommer ut av næringsplan alene, men dette må forankres i øvrige kommunale planer. I Gausdal legger kommuneplanens samfunnsdel opp til at Gausdal kommune er en organisasjon som samskaper, og det samme forventes å bli sentralt i Lillehammer. I Lillehammer har politikerne bestilt en egen smartbystrategi. Men de kulturelle elementene må jobbes målbevisst med over tid. Dette arbeidet må styres gjennom andre virkemidler enn strategisk næringsplan.

Denne måten å tenke på inkluderer også bred involvering av næringslivet, der næringslivet bidrar til nye løsninger på problemene kommunen er satt til å løse. Slik sett kan det også legges grunnlag for sysselsettingsvekst ved at vi utvikler næringsaktører som blir gode i sitt hjemmemarked og gjennom det kan konkurrere på et nasjonalt og kanskje internasjonalt marked.

Tiltak under dette virkemiddelet

Det iverksettes ikke egne tiltak for dette virkemiddelet i 2021. Dette har sammenhengen med at viktige planer, som er avgjørende for innretningen er under utarbeidelse. Dette gjelder særlig digitaliseringsstrategien, som for Lillehammer kommune også skal ha en del om smartby. Kommuneplanens samfunnsdel i Lillehammer forventes også å peke ut en viktig retning, og det trolig også komme noen signaler i planstrategien i Øyer kommune. Med dette som bakteppe jobbes det nå fram gode tiltak i samarbeid med digitaliseringsstyret og andre involverte deler av kommuneorganisasjonene.

Blant mulige tiltak som blir vurdert er i hvilken grad kommunene kan åpne sine datasett. Data er av mange beskrevet som det nye gullet. Ved å åpne opp sine datasett kan kommunen både oppnå at næringsaktører bruker datatilgangen til å utvikle nye tjenester for innbyggerne og det kan skapes nye arbeidsplasser gjennom at de samme aktørene skaper verdier basert på dataene. Flere kommuner har allerede gjort dette med hell. Hvordan vi kan tilnærme oss dette blir sett på i tett samarbeid med digitaliseringsstyret.

De tre kommunene i region har begrenset erfaring med smartby/smartregion-prosjekter, selv om det finnes noen få gode eksempler, slik som Smarte vinterveger som Lillehammer kommune har vært med på. Kommunene må ta valg om denne typen prosjekter i større grad skal jobbes med, og dette gjøres gjennom flere pågående plan- og strategiprosesser. For at smartbyprosjekter også skal ha en betydning for regional næringsutvikling, er det avgjørende at næringsavdelingen jobber med leverandørutvikling. Ved å samarbeide om prosjekter tidlig, kan arbeidet med leverandørutvikling gjøres mye mer målrettet mot den type prosjekter kommunene skal gjennomføre. I selve anskaffelsen kan ingen forfordes basert på geografi, men det er ikke ulovlig å gjøre regionens næringsliv til de beste tilbyderne. Næringsliv som lykkes i sitt hjemmemarked har gode forutsetninger for å lykkes nasjonalt og i noen tilfeller internasjonalt.

Sentralt i gjennomføringen vil være at vi i større grad bruker innovative anskaffelser. Dette er anskaffelser der løsningen ikke er gitt i forespørselen, men der en del av selve konkurransen er at den beste løsningen utvikles. Denne typen anskaffelser krever mer av kommuneorganisasjonene enn ordinære anskaffelser, og det krever at det er vilje til å investere i at de beste løsningene utvikles. En måte for IPR å stimulere slike anskaffelser er

rett og slett å gi tilskudd til kommunale prosjekter som tar i bruk innovative anskaffelser. Før dette foreslås, må det jobbes noe mer med innretning og i større grad se det i sammenheng med kommunale planer.

Oppsummert: Bruke innbyggerinvolvering, samarbeid og teknologi for å utvikle samfunnet og næringslivet

Det legges ikke opp til tiltak i 2021 innenfor dette virkemiddelet, men året brukes til å finne gode tiltak sammen med blant annet digitaliseringsstyret.

Strategisk virkemiddel: Jobbe kontinuerlig med å forbedre kommunenes rolle som vertskommune for næringslivet

Hvordan en kommune opptrer som vertskap for næringslivet, har stor betydning for næringslivet vilje og evne til å utvikle seg. Kommunen er sjelden bedriftseier og skaper dermed sjelden arbeidsplasser i privat sektor, men har en rolle både som veiviser, brobygger og tilrettelegger. Kommunene i Lillehammer-regionen ønsker å være gode vertskommuner for næringslivet, og vil satse målbevisst på å styrke denne rollen i årene som kommer.

Tiltak 1: Styrket vertskapsrolle

Utdyping: i hver av de tre kommunene settes det ned en arbeidsgruppe som skal jobbe med kontinuerlige forbedringer av vertskommunerollen i kommunene. Kommunene skal være gode vertskommuner, en oppfatning som skapes gjennom næringslivets kontakt med mange deler av kommuneorganisasjonene. Selv om det jobbes i kommunene enkeltvis, skal det gjennomføres felles idé- og erfaringsutveksling

Aktører: LRV, kommuneorganisasjonene for øvrig, næringsforeningene

Tiltaksansvarlig: kommunedirektørene og arbeidsgrupper utpekt av dem

Finansiering: Det settes av 125 000,- i 2021 til ekstern fasilitering av dette arbeidet.

Tilsvarende forventes i 2022-2024

Tidsperspektiv: Jobbes med kontinuerlig i årene 2021-2024

Målsettinger: Det gjennomføres en årlig spørreundersøkelse der det måles hvordan næringslivet opplever vertskommunerollen. Denne oppfatningen skal forbedres hvert år fra 2021-2024

Tiltak 2: Synliggjøre verdiskapingsperspektivet kommunal saksbehandling

Utdyping: dette forslaget kom fra Lillehammer Næringsforening som en del av høringsinnspillet. Tanken med tiltaket er at saksbehandlere i kommunen skal være bevisst på hvilken måte saken påvirker verdiskapingen i privat næringsliv. Dette gjøres ved at saksbehandler skal vurdere om verdiskapingsperspektivet er relevant i kommunal saksbehandling. Dersom svaret er ja, skal dette utdypes og vurderes nærmere. Vedtak i en kommune kan ha både positive, nøytrale og negative virkninger for næringslivets verdiskaping, og gjennomføringen av dette tiltaket vil synliggjøre dette. Det gjennomføres årlige gjennomganger med næringsforeningene for å evaluere og justere

Aktører: saksbehandlere i kommunene og næringsorganisasjonen

Tiltaksansvarlig: kommunedirektørene implementerer

Finansiering: 0,-

Tidsperspektiv: implementeres fra august 2021

Målsettinger: økt bevissthet hos saksbehandlere i kommunene

Oppsummert for vertskommunerollen

Tiltak	Tiltaksmidler 2021	Tiltaksmidler 2022-2024	Regionens rolle
Styrket vertskapsrolle	125 000,-	125 000,- i hvert av årene	Veiviser og tilrettelegger
Synliggjøre verdiskapingsperspektivet i all offentlig saksbehandling	0,-	Kan gjennomføres uten tiltaksmidler	Veiviser

Strategisk virkemiddel: Fortelle gode historier fra regionen

Kommunikasjon er en viktig del av alt næringsutviklingsarbeid. Både lokalt, regionalt og nasjonalt skal folk og bedrifter vite hva vi er særlig gode på i Lillehammer-regionen. Dette skaper etablerings- og tilflyttingslyst.

Tiltak 1: Konseptualisering

Utdyping: Over en lengre periode har Lillehammer-regionen gjort grundige vurderinger av merkevarekjennskap og assosiasjoner knyttet til Lillehammer-regionen i et nærings- og tilflyttingsperspektiv. Dette arbeidet har konkludert med et behov for å få et tydelig konsept som gjør øvrige kommunikasjonsaktiviteter tydeligere og mer målrettet.

Aktører: LRV, kommunikasjonsavdelingene i kommunene, næringslivet og egen styringsgruppe

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: allerede avsatte tiltaksmidler

Tidsperspektiv: vedtas før sommeren 2021

Målsettinger: være enda tydeligere i vårt uttrykk, differensiere oss på en autentisk måte, samt å i enda større grad klare å være samkjørte som en felles bo- og arbeidsregion med samkjørte ambisjoner og et felles uttrykk

Tiltak 2: Webside

Utdyping: I lys av konseptualiseringsarbeidet trenger regionen en ny og effektiv webside som er lagt mer moderne både i uttrykk og plattform. Nåværende webside er utdatert på så å si alle områder. Vurderingen er at vi må være desto mer kundesentriske i alt vi gjør og at en velfungerende webside er avgjørende for kommunikasjonen.

Aktører: kommunikasjonsavdelingene i kommunene og egen styringsgruppe

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: Det anbefales at IPR avsetter 100 000,- i 2021

Tidsperspektiv: implementeres Q3 2021

Målsettinger: Få en webside som ivaretar behovene til våre viktigste målgrupper, og som i langt større grad er navet i kommunikasjonen til Lillehammer-regionen gjennom bedre teknisk brukergrensesnitt. Vi kommer til å utvikle konkrete målsettinger knyttet til styrket merkevare, økt trafikk på websiden og generering av leads

Tiltak 3: Visuell identitet

Utdyping: Over en lengre periode har Lillehammer-regionen gjort grundige vurderinger av merkevarekjennskap og assosiasjoner knyttet til logo og øvrig profileringsmaterieell. Dette arbeidet har ledet frem til et ønske om å foreta en re-branding, altså en ny utforming av hele

Lillehammer-regionen sin visuelle profil og kommunikasjon. Bakgrunnen for dette bunner i en veldig lav bevissthet knyttet til merkevaren vår hos viktige målgrupper.

Aktører: kommunikasjonsavdelingene i kommunene, næringslivet og egen styringsgruppe

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: Det anbefales at IPR avsetter 100 000,- i 2021

Tidsperspektiv: implementeres Q3 2021

Målsettinger: Tydelig, moderne profil som fungerer for alle flater og kommunikasjonsformål. Vi kommer til å utvikle konkrete målsettinger knyttet til styrket merkevare, økt trafikk på websiden og generering av leads

Tiltak 4: Innholdsproduksjon

Utdyping: For å fortelle gode historier fra regionen og kontinuerlig styrke attraksjonskraft vil det produseres innhold for å ta ut det nye konseptet til aktuelle målgrupper.

Aktører: LRV, kommunikasjonsavdelingene i kommunene, næringslivet og egen styringsgruppe

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: Det anbefales at IPR avsetter 100 000,- i 2021

Tidsperspektiv: gjennomføres fra Q4 2021

Målsettinger: Skape sterke bevissthet rundt regionen som bo-og arbeidsregion, samt for å begeistre og bygge stolthet for å få gode ambassadører lokalt. Vi kommer til å utvikle konkrete målsettinger knyttet til styrket merkevare, økt trafikk på websiden og generering av leads.

Oppsummert for historiefortelling

Tiltak	Tiltaksmidler 2021	Tiltaksmidler 2022-2024	Regionens rolle
Konseptualisering	Dekkes av allerede avsatte midler	0,-	Veiviser og tilrettelegger
Webside	100 000,-	0,-	Veiviser og tilrettelegger
Visuell identitet	100 000,-	0,-	Veiviser og tilrettelegger
Innholdsproduksjon	100 000,-, i tillegg til allerede avsatte midler	200 000,- i hvert av årene	Veiviser og tilrettelegger

Strategisk virkemiddel: Bidra til at næringsaktører har tilgang på næringsarealer som møter behovene

I Lillehammer-regionen er det i 2021 en erkjennelse av at næringsarealer ikke er konkurransefortrinn for regionen. Tilbakemeldingen på planforslaget er derimot unisont at dette ikke kan forbli en konkurranseulempe, men det må gjøres aktive grep for å snu situasjonen.

Tiltak 1: Jobbe for best mulig næringsarealer langs E6

Utdyping: Det kan gjøres ulike valg knyttet til ny E6 som vil avgjøre hvor store næringsarealer som blir tilgjengelig og hvor tilgjengelig disse blir. Særlig relevant på Vingrom, Ensby og Hovemoen

Aktører: Nye Veier, planavdelingene i Øyer og Lillehammer, grunneiere

Tiltaksansvarlig: ansvarlig i planavdelingene

Finansiering: Ingen ekstra finansiering

Tidsperspektiv: avklares i løper av 2021

Målsettinger: mest mulig tilgjengelig næringsareal når E6 er ferdigbygget

Tiltak 2: Økt kunnskap om jordflytting

Utdyping: Jordflytting er ikke et ønsket virkemiddel, men kan i noen tilfeller være nødvendig. I vår region har vi noe begrenset felles forståelse av mulighetene som ligger i å flytte jord, og vi har ikke testet om det er betalingsvilje nok i markedet. Det skal gjennomføres et prosjekt på Hagejordet på Søre Ål som kan gi slik felles kunnskap

Aktører: LRV, landbrukskontoret, grunneiere og eiendomsutviklere

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: ingen ekstra finansiering

Tidsperspektiv: gjennomføres trolig i løpet av 2022

Målsettinger: økt felles kunnskap om mulighetene som ligger i jordflytting

Tiltak 3: Arbeide for alternativ plassering av ny trafostasjon

Utdyping: Om Statnett bygger ny trafostasjon på Hovemoen, vil det ta mye attraktivt næringsareal. Derfor er det en høyt prioritert oppgave å jobbe for å unngå at denne trafostasjonen bygges der

Aktører: politisk ledelse, Statsforvalteren i Innlandet, grunneiere

Tiltaksansvarlig: ordfører i Lillehammer

Finansiering: ingen ekstra finansiering

Tidsperspektiv: bør fortrinnsvis avklares i løpet av 2021

Målsetning: unngå ny trafostasjon på Hovemoen

Tiltak 4: Etablere en tilgjengelig næringsarealoversikt for regionen

Utdyping: Oversikten må være mer komplett enn det som ligger på finn.no for at det skal ha en verdi. Suksessfaktoren er at de som besitter eiendom ser dette som et relevant verktøy å levere input til. Det er arbeidskrevende å holde slike oversikter ved like.

Næringsarealoversikten tilgjengeliggjøres på www.lillehammer.no

Aktører: LRV, grunneiere, eiendomsutviklere og næringsmeglere

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: det foreslås avsatt 50 000,- til dette formålet i 2021. Etter dette holdes oversikten ved like gjennom bruk av egen arbeidstid i LRV

Tidsperspektiv: ferdigstilles i 2021, oppdateres fortløpende de kommende årene

Målsetning: til enhver tid ha en god oversikt over tilgjengelige næringsarealer og -bygg i Lillehammer-regionen

Tiltak 5: Identifisere muligheten for å klargjøre nye næringsarealer i de tre kommunene

Utdyping: I kommuneplanens arealdel i Lillehammer ble følgende vedtatt: «I løpet av planperioden vil Lillehammer kommune, sammen med næringsaktører, Gausdal og Øyer kommuner og andre offentlige myndigheter, kartlegge hvilke muligheter Lillehammer kommune har for å klargjøre nye næringsarealer, enten i egen kommune eller regionalt.» Arbeidsgruppen er nedsatt og vil ha sitt første møte i andre kvartal 2021 og skal jobbe for å se på muligheter i hele regionen.

Aktører: Statsforvalteren, Statens Vegvesen, Innlandet Fylkeskommune, Øyer Næringsråd, Gausdal Næringsforum, Lillehammer Næringsforening, Lillehammer Industrieforening, Grunneiere

Tiltaksansvarlig: planutvalgsleder i Lillehammer kommune

Finansiering: ingen ekstra midler

Tidsperspektiv: det er ikke satt noen tidsramme for gruppens arbeid, men gruppen skal i utgangspunkt gi sine innspill til neste planperiode i Lillehammer

Målsetning: ingen konkret målsetning satt foreløpig utover det som fremkommer i vedtaket i arealplanen

Tiltak 6: Få fortgang på viktige byutviklingsprosjekter

Utdyping: I Kommunedelplan Lillehammer By – Byplanen 2020 – 2023 (2030) ble det avsatt flere transformasjonsområder med krav om områdeprogram og regulering. Dette er områder som Bydel Nord (K2) og området Skysstasjon/Lurhaugen/Mesnadalen med Strandtorget (Sentrum Vest). For sentrum vest er det under utarbeidelse et områdeprogram som kommer til politisk behandling i 2021, samtidig kommer det til politisk behandling prosjektplan for Stortorget. Det er igangsatt arbeid med områdeprogram for Bydel Nord (K2).

I alle planer er næringsarealene viktig, og en god gjennomføring vil ha stor positiv betydning for tilgangen på næringsarealer i Lillehammer-regionen. Tilsvarende vil etablering av parkering i fjell være viktig for varehandelen i sentrum av Lillehammer og for muligheten til å utvikle andre viktige byutviklingsprosjekter

Aktører: LRV, grunneiere, LIKE, Bane NOR

Tiltaksansvarlig: blir avklart gjennom prosesser i Lillehammer kommune

Finansiering: ingen ekstra finansiering fra IPR.

Tidsperspektiv: de ulike prosjektene har ulike framdriftsplan. Byutvikling Nord er pågående og et kontinuerlig arbeid. Parkering i fjell skal reguleres i løpet av 2021, mens for Sentrum Vest skal områdeprogrammet være ferdig i 2021

Målsettinger: gjennomføre viktige byutviklingsprosjekter som bygger opp under næringsutvikling. Det er vanskelig å sette mer konkrete målsettinger enn det for dette tiltaket.

Tiltak 7: Utvikling av eksisterende tomtearealer

Utdyping: I tillegg til arealene allerede nevnt under punktet om E6, har regionen noen tomtearealer som kan utvikles de neste årene. Selv om ingen av dem er i kommunalt eie, så ønsker regionen å bidra til denne utviklingen. Områdene det er snakk om er grustaket og sagtomta på Tingberg, Øyer stasjon, Storhove sør og Granligruva. Disse områdene har svært ulik karakter og kvaliteter og har dermed ulik målgruppe. Utviklingen vil skje i tett samarbeid med grunneiere

Aktører: LRV, grunneiere, planavdelingene i kommunene

Tiltaksansvarlig: LRV

Finansiering: ingen ekstra finansiering

Tidsperspektiv: igangsettes i 2021, foregår til områdene er ferdig utviklet

Målsettinger: 50 % av det aktuelle tomtearealet i bruk til verdiskapende aktivitet innen 2023, 75 % innen 2024

Oppsummert for næringsarealer

Tiltak	Tiltaksmidler 2021	Tiltaksmidler 2022-2024	Regionens rolle
Jobbe for best mulig næringsarealer rundt E6	0,-	Håndteres gjennom Lillehammer kommune	Veiviser og brobygger
Økt kunnskap om jordflytting	0,-	0,-	Veiviser og tilrettelegger
Aktivt arbeid for å unngå trafostasjon på Hovemoen	0,-	0,-	Veiviser og tilrettelegger
Etablere en tilgjengelig næringsarealoversikt for regionen	50 000,-	0,- Håndteres innenfor ordinære rammer	Tilrettelegger

Identifisere muligheten for å klargjøre nye næringsarealer	0,- håndteres innenfor Lillehammer kommunes rammer	0,-	Veiviser og tilrettelegger
Få fortgang på viktige byutviklingsprosjekter	0,- håndteres innenfor Lillehammer kommunes rammer	0,-	Brobygger og tilrettelegger
Utvikling av eksisterende tomtearealer	0,- kostnader tas av grunneier, evt støtte av kommune	0,-	Veiviser

Oppsummering av tiltak med tiltaksmidler fra IPR

Tiltak	Tiltaksmidler			
	2021	2022	2023	2024
3-årig utviklingsprosess for bærekraftige forretningsmodeller	200 000,-	200 000,-	200 000,-	
Bærekraftige og datadrevne arrangementer	100 000,-	100 000,-	100 000,-	100 000,-
Digital:Lab Innlandet	200 000,-	200 000,-	200 000,-	
Esport-klynge	75 000,-	200 000,-*	200 000,-*	200 000,-*
Snowball	Allerede avsatte midler	300 000,-	300 000,-	300 000,-
Cyberland	Allerede avsatte midler	Allerede avsatte midler	Allerede avsatte midler	
Fritidsbolignettverk	150 000,-	50 000,-	50 000,-	50 000,-
Styrket vertskapsrolle	125 000,-	125 000,-	125 000,-	125 000,-
Webside	100 000,-	0,-	0,-	0,-
Visuell identitet	100 000,-	0,-	0,-	0,-
Innholdsproduksjon	100 000,-	200 000,-	200 000,-	200 000,-
Etablere en tilgjengelig næringsarealoversikt for regionen	50 000,-	0,-	0,-	0,-
Totale tilskudd	1 200 000,-	1 375 000,-	1 375 000,-	875 000,-